

Γράφει η **Δέσποινα Κουτσούμπα**

Μετά την απεργία της 4ης Φλεβάρη, πράγματι αναζωπυρώθηκε –εντός της αριστεράς και όχι μόνο– η συζήτηση για το πώς στεκόμαστε απέναντι στις ηγεσίες των συνδικάτων, ιδίως της ΓΣΕΕ. Στη συζήτηση αυτή παρενέβησαν η **Ζ. Μελαμπιανάκη** και ο **Π. Αυθίνος** με το πολύ καλό άρθρο τους [«Συνδικάτα και συνδικαλιστική γραφειοκρατία»](#) στο **elaliberta**. Το άρθρο αυτό περιέχει όλες τις θεμελιώδεις αρχές για το τι είναι η συνδικαλιστική γραφειοκρατία και ποια (πρέπει να) είναι η στάση των δυνάμεων της επαναστατικής αριστεράς απέναντί της. Και συμφωνώ απόλυτα με όσα λένε. Μόνο που αυτά αφορούν –όπως ακριβώς το λένε– τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Δεν είναι ίδια η αντιμετώπιση απέναντι σε εργοδοτικά σωματεία ή σε εργοδοτικές ηγεσίες συνδικάτων –και κανείς ποτέ δεν ισχυρίστηκε ότι πρέπει να είναι ίδια.

Ε, η διαφωνία μου είναι ακριβώς εδώ: ότι η ηγεσία της ΓΣΕΕ σήμερα δεν είναι «συνδικαλιστική γραφειοκρατία» –θα ήταν πραγματική πρόοδος το να ήταν!

ΓΣΕΕ εργοδοτών

Τι θέλω να πω; Συνδικαλιστική γραφειοκρατία δεν σε κάνει αυτομάτως η θέση την οποία καταλαμβάνεις, π.χ. επειδή κάποιος είναι της ΓΣΕΕ κατατάσσεται στη συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Για να το τραβήξω από τα μαλλιά, θα έλεγε ποτέ κανείς «συνδικαλιστική γραφειοκρατία» τον διορισμένο από τη Χούντα πρόεδρο της ΓΣΕΕ; Όχι. Τον πρόεδρο του εργοδοτικού Σωματείου Εργαζομένων στις Σκουριές; Ούτε. Άρα στη συγκεκριμένη περίπτωση τα ράσα δεν κάνουν τον παπά. Αυτό που «κάνει τον παπά» είναι αν η αναπαραγωγή της συνδικαλιστικής ηγεσίας έχει να κάνει με την (με όποιο τρόπο) διαμεσολάβηση των συμφερόντων των εργαζόμενων ή όχι. Εδώ αρχίζουν τα δύσκολα για τη ΓΣΕΕ...

Θα διατυπώσω την (ίσως καινοφανή μαρξιστικά, αλλά απόλυτα συμβατή με την πραγματικότητα) γνώμη ότι η ηγεσία της ΓΣΕΕ (δηλ. η πλειοψηφία που την ελέγχει) δεν ανήκει στη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, ούτε καν στο προδοτικό κομμάτι της, ούτε καν είναι μια προδοτική συνδικαλιστική γραφειοκρατία που βρίσκεται σε επαφή με ένα κομμάτι της αστικής τάξης. Πρόκειται για μια ανοιχτά εργοδοτική Τριτοβάθμια Οργάνωση. Ακόμη χειρότερα: η σημερινή ηγεσία της ΓΣΕΕ ζει και αναπαράγεται διαμέσου της λειτουργίας της ΓΣΕΕ ως εργοδότη.

Μπορεί να ακούγεται τρελό, όμως είναι αλήθεια: Μόνο τα τελευταία 4 χρόνια η ΓΣΕΕ ξεκοκάλισε **130 εκ. ευρώ** από το ΕΣΠΑ μέσω του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, του ΚΕΚ και του ΚΑΝΕΠ. Αν τα συγκρίνει κανείς με το πόσα ξόδεψε το ίδιο διάστημα για την εκπροσώπηση των εργαζόμενων (!), θα καταλάβει ότι ο κύκλος εργασιών της ΓΣΕΕ δεν είναι αυτός που... προβλέπει το καταστατικό της.

Το μεγαλύτερο ποσό από τα κονδύλια αυτά αφορά την εκτέλεση προγραμμάτων για «ωφελομένους» –τα γνωστά πεντάμηνα των 450 ευρώ το μήνα– στα οποία οι «συμβάσεις» υπογράφονταν μεταξύ του εκάστοτε «ωφελομένου» και του Γ.Παναγόπουλου, ως προέδρου της ΓΣΕΕ και εργοδότη του ανέργου! (Τα πλήρη στοιχεία στο πολύ καλό ρεπορτάζ του Θ. Καμήλαλη:

<http://www.thepressproject.gr/article/91119/SPECIAL-REPORT-Sundikalismos-AE>)

Σε αυτά πρέπει να αθροίσουμε τα χρήματα της Εργατικής Εστίας, τις αμοιβές του προέδρου της ΓΣΕΕ από

τη συμμετοχή του σε διάφορες επιτροπές (λχ ΔΣ Εθνικής Τράπεζας), το ποσοστό που εισπράττει η ΓΣΕΕ από την εκτέλεση του ΕΣΠΑ ως «κοινωνικός εταίρος». Με τα χρήματα αυτά, εκτός των άλλων, εξαγοράζονται πλειοψηφίες σε Εργατικά Κέντρα, στήνονται σωματεία φαντάσματα που αλλάζουν τους συσχετισμούς στα συνέδρια, στήνονται παραταξιακοί και κομματικοί μηχανισμοί –και βέβαια όχι μόνο ενός κόμματος...

Συνυπολογίζοντας τις δράσεις της ηγεσίας της ΓΣΕΕ τα τελευταία 4 χρόνια σε σχέση με την εκπροσώπηση των εργαζόμενων (δηλαδή μια 24ωρη απεργία πού και πού), καταλαβαίνει κανείς ότι, τουλάχιστον τα τελευταία 4 χρόνια, αποδεδειγμένα η ηγεσία της ΓΣΕΕ «βγάζει το ψωμί της» ως εργοδότης και όχι ως εκπρόσωπος των εργαζομένων. Προσέξτε: όχι ως εκπρόσωποι του εργοδοτικού συνδικαλισμού, αλλά ως κανονικοί εργοδότες. Κι επειδή δεν νομίζω ότι είναι και τόσο αντιμαρξιστικό να ψάχνουμε την υλική βάση των πραγμάτων, όταν κάποιος σιτίζεται ως εργοδότης, δεν μπορεί να δρα ταυτόχρονα και ως εκπρόσωπος των εργαζομένων, ακόμη και ως γραφειοκράτης εκπρόσωπος. Η υπόθεση της κινητοποίησης των πεντάμηνων είναι το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα: η ΓΣΕΕ δεν θα μπορούσε να στηρίξει την κινητοποίηση των πεντάμηνων (και δεν το έκανε). Όχι γιατί ως «γραφειοκράτες συνδικαλιστές» δε θέλουν να εκπροσωπήσουν τις μαύρες μορφές εργασίας, αλλά πολύ περισσότερο γιατί ως εργοδότες ωφελούμενων, δεν θέλουν οι ωφελούμενοι των προγραμμάτων τους να διεκδικήσουν σταθερή εργασία.

Ας δούμε μερικά ακόμη σημεία

Η Ζέττα και ο Παντελής αναφέρουν για τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία ότι «είναι υποχρεωμένη να δουλεύει για την διατήρηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων». Πράγματι. Μόνο που η ΓΣΕΕ δεν έχει καμία ανάγκη να το κάνει αυτό. Η ΓΣΕΕ εκπροσωπεί σήμερα λιγότερο από το 15% των εργαζόμενων στον ιδιωτικό τομέα. Κι όμως, η ηγεσία της δεν θέλει να αυξηθεί το ποσοστό εκπροσώπησης. Δεν προσπαθεί –ως θα όφειλε– να ανοίξει τα σωματεία και τις Ομοσπονδίες, να εκπροσωπήσει τους ημιαπασχολούμενους, τους μετανάστες, τους ανέργους –την πλειοψηφία δηλαδή του εργατικού δυναμικού. Αντιθέτως, προσπαθεί να εκπροσωπεί όλο και λιγότερους πραγματικούς εργαζόμενους, όλο και περισσότερους επαγγελματίες συνδικαλιστές, ώστε να μην διαταράσσονται οι συσχετισμοί που οδηγούν στη μοιρασιά της «πίτας» –κι όσο πιο μεγάλη η πίτα, τόσο πιο σταθεροί πρέπει να μένουν οι συσχετισμοί, ακόμη και μεταξύ προσώπων από τις διάφορες παρατάξεις. Εκείνων των προσώπων που εξασφαλίζουν την ομερτά.

Εν όψει του τελευταίου συνεδρίου της ΓΣΕΕ (<http://www.pandiera.gr>) συνέβησαν (και μάλιστα από όλες τις παρατάξεις) τα γνωστά: κόπηκαν πραγματικά σωματεία, εμφανίστηκαν σωματεία φαντάσματα, εμφανίστηκαν ψηφίσαντες που δεν αντιστοιχούσαν σε καμία πραγματικότητα και πάει λέγοντας, μέχρι να φτάσουν να διαμορφωθούν οι (από τα πριν συμφωνημένοι) συσχετισμοί και να κλείσει η κάληψη χωρίς εκπλήξεις. Μια δουλειά στην οποία η ηγεσία της ΓΣΕΕ αφιερώνεται για 3 συνεχόμενα χρόνια, από το ένα στο επόμενο συνέδριο. Όλα αυτά εξηγούν και το «παράδοξο» να παραμένει η ΠΑΣΚΕ πρώτη δύναμη με τέτοια διαφορά στη ΓΣΕΕ και να επανακλέγεται ο Γ. Παναγόπουλος, παρά τη χρεοκοπία και ανυποληψία του ΠΑΣΟΚ στην ελληνική κοινωνία, παρά τις διασπάσεις της ΠΑΣΚΕ, παρά τα όσα έχουν μεσολαβήσει από το προηγούμενο συνέδριο της ΓΣΕΕ ως τώρα στους εργασιακούς χώρους.

«Οι γραφειοκράτες, επιπλέον δέχονται συνεχείς πιέσεις από την εργατική βάση των συνδικάτων», όπως σωστά λένε η Ζέττα και ο Παντελής. Μόνο που στην περίπτωση της ΓΣΕΕ ούτε αυτό δεν ισχύει. Κορυφαίο παράδειγμα αποτέλεσε το δημοψήφισμα: το 62% του ΟΧΙ ήταν μια πραγματικά ταξική ψήφος, ήταν η ψήφος που επέλεξαν σε συντριπτική πλειοψηφία οι εργαζόμενοι του ιδιωτικού τομέα και τα φτωχά λαϊκά στρώματα. Αντιθέτως, το ΝΑΙ ήταν η ψήφος που επέλεξαν ο ΣΕΒ, οι εργοδότες και όλο το μνημονιακό μπλοκ. Χωρίς κανέναν ενδοιασμό, η ηγεσία της ΓΣΕΕ τάχθηκε στο πλευρό των δεύτερων. Ούτως ή άλλως, εδώ και καιρό έχει πάψει να ακούει τους πρώτους. Εδώ και καιρό τα στελέχη της έχουν πάψει να κυκλοφορούν σε οποιονδήποτε εργασιακό χώρο. Από την εποχή που οι εργαζόμενοι των Stage έκαναν διαδήλωση μπροστά στο Υπουργείο Εργασίας και ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ μπήκε στο Υπουργείο από την πίσω

πόρτα για να μη συναντηθεί με αυτούς που κανονικά εκπροσωπούσε, οι συναναστροφές της ηγεσίας της ΓΣΕΕ είναι –αναγκαστικά– κάπως εκλεκτικές: ήταν πιο εύκολο να συναντηθεί ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ με την Τρόικα ή τον Αυστριακό Καγκελάριο, (<https://youtu.be/I9HLQ4XRXpo>) παρά με έναν εργαζόμενο του ιδιωτικού τομέα...

Όλα τα παραπάνω προφανώς εντείνονται στην συγκυρία της κρίσης, και φτιάχνουν έναν ατέρμονα φαύλο κύκλο, που ξεκινάει ως εξής: «Αφού καμιά απεργία δεν μπορεί να σου εξασφαλίσει ότι δεν θα 'σαι άνεργος, ας φροντίσει τουλάχιστον η ΓΣΕΕ να σε απασχολήσει ως «ωφελούμενο» -καλύτερα πέντε μήνες με 450 ευρώ, παρά τίποτα». Και συνεχίζεται (από την άλλη μεριά): «αφού στην όποια απεργία προόσταται η ΓΣΕΕ, που είναι στο πλευρό των εργοδοτών κι όχι των εργαζομένων, τότε η απεργία είναι καταδικασμένη σε αποτυχία, άρα γιατί να χάσω το μεροκάματο;». Είναι ακριβώς ο φαύλος κύκλος που πρέπει να σπάσουμε, και από τις δύο μεριές!

Το μόνο που μένει να συνδέει τη ΓΣΕΕ με αυτό που η Ζέττα και ο Παντελής περιγράφουν στο άρθρο τους ως «συνδικαλιστική γραφειοκρατία» είναι ότι στις γενικές απεργίες που προκηρύσσουν οι ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, παίρνει μέρος πολύς κόσμος. Όμως αυτό δεν γίνεται γιατί η ΓΣΕΕ έχει οποιαδήποτε επιρροή στους (πραγματικούς) εργαζόμενους –ίσα ίσα που είναι εντελώς ανυπόληπτη. Αυτό που συμβαίνει είναι ότι ειδικά από τις 5 Μάη 2010 και μετά, η συμμετοχή στις Γενικές Απεργίες παίρνει παλλαϊκή διάσταση και πολιτικά χαρακτηριστικά –κάτι σαν ένα «σύνθημα» για να βγούμε στους δρόμους εργαζόμενοι, άνεργοι, συνταξιούχοι, φοιτητές– και όχι συμμετοχής με αυστηρό τρόπο σε μια απεργία της ΓΣΕΕ. Αυτό έχει φανεί και στο δρόμο, όταν σε μεγάλες σε όγκο διαδηλώσεις και απεργίες, κάτω από την εξέδρα της ΓΣΕΕ ήταν ελάχιστος κόσμος. Αντίστοιχα, έχουμε δει ογκώδεις διαδηλώσεις, χωρίς τα ποσοστά συμμετοχής στην απεργία των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα να αντιστοιχούν στον όγκο της διαδήλωσης. Οι διαδηλώσεις της 4ης Φλεβάρη, που στην επαρχία είχαν ιδιαίτερα υψηλή μαζικότητα, συγκέντρωσαν όχι μόνο απεργούς, αλλά αγρότες, ελευθεροεπαγγελματίες, συνταξιούχους. Όχι επειδή τους κάλεσε η ΓΣΕΕ, προφανώς.

Follow the money...

Από τη στιγμή που τα χρήματα της ΓΣΕΕ δεν προέρχονται πια από τις εισφορές των εργαζομένων, αλλά από τα πακέτα των ΕΣΠΑ, από τη στιγμή που ο ρόλος της ΓΣΕΕ δεν κατοχυρώνεται πια από τη δύναμή της στους εργασιακούς χώρους και τη δυνατότητα απεργιακού black-out στην παραγωγή, αλλά από τη θεσμική συμμετοχή της στους «κοινωνικούς εταίρους» (πλάι στον ΣΕΒ, την ΕΣΕΕ κλπ), τότε μπορούμε με απλούς υλικούς όρους να καταλάβουμε γιατί η ΓΣΕΕ συμπεριφέρεται ως τμήμα των εργοδοτών κι όχι των εργαζομένων.

Οπότε χρήσιμο θα ήταν εδώ να ακούσουμε τον Λένιν, που λέει ότι χρειάζεται συγκεκριμένη ανάλυση της συγκεκριμένης κατάστασης: ας μη μιλήσουμε λοιπόν για την Τριτοβάθμια Ομοσπονδία εν γένει, αλλά για την συγκεκριμένη ΓΣΕΕ του Γ. Παναγόπουλου. Σε αυτή τη ΓΣΕΕ δεν υπάρχει περίπτωση να γίνει καμιά «ανακατάληψη» από εργατικές δυνάμεις, αν δεν σταματήσει να υπάρχει υλικό/οικονομικό κέρδος για την όποια ηγεσία της –και μάλιστα οικονομικό κέρδος τέτοιου μεγέθους που να φτάνει να δέχεται το ρίσκο ο Πρόεδρος της ΓΣΕΕ να μη μπορεί να περπατήσει σε μια κινητοποίηση χωρίς να κινδυνεύει να του ρθει μια πικέτα στο κεφάλι. Όσο το παιχνίδι παίζεται με σημαδεμένες κάρτες, δεν θα το κερδίσουμε ποτέ, ακόμη κι αν περικυκλώσουν το κτίριο της ΓΣΕΕ μισό εκατομμύριο έξαλλοι εργαζόμενοι –δεν το 'χει σε τίποτα η ηγεσία της να καλέσει ακόμη και το στρατό! Για να φτάσουμε στο επίπεδο να είναι η ηγεσία της ΓΣΕΕ (ξανά) μια «συνδικαλιστική γραφειοκρατία» (κάτι που θα 'ταν αλματώδης πρόοδος σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση), πρέπει να κοπούν τα πόδια που στηρίζουν την εργοδοτική ΓΣΕΕ. Σε απλά ελληνικά: να κοπούν τα φράγκα.

Άρα, σε όσα παραθέτουν η Ζέττα και ο Παντελής στην τελευταία ενότητα του κειμένου τους, για την παρέμβαση που πρέπει να έχει η Αντικαπιταλιστική Αριστερά στο εργατικό κίνημα, και με τα οποία

συμφωνώ, θα πρέπει να προστεθεί ένα ακόμη, σε απόλυτη προτεραιότητα: Να ανοίξουμε ανηλεή πόλεμο με όλα τα μέσα (δημοσιοποίηση, κυνήγι των προγραμμάτων όπου ξεφυτρώνουν κλπ). Να προσπαθήσουμε με κάθε τρόπο να κοπεί η λειτουργία της ΓΣΕΕ ως εργοδοτικής οργάνωσης και να σταματήσουν οι οικονομικές απολαβές (πάνω ή κάτω από το τραπέζι) των συνδικαλιστών της ΓΣΕΕ, μέσω των χρημάτων του ΕΣΠΑ, των χρημάτων της Εργατικής Εστίας, των κονδυλίων των κοινωνικών εταίρων και τα παρόμοια. Αποκάλυψη του ρόλου και των μεμονωμένων συνδικαλιστών και του τρόπου με τον οποίο στήνονται οι συσχετισμοί. Πολιτική πίεση στις συνδικαλιστικές δυνάμεις της αριστεράς που έχουν και μέλη στην Διοίκηση της ΓΣΕΕ να βγουν να μιλήσουν ανοιχτά για αυτά και να τα καταδικάσουν ανοιχτά - αλλιώς θα είναι συνένοχοι (και δυστυχώς ως τώρα έχουν αποδείξει ότι είναι...).

Ως τότε όμως, ο πολιτικός διαχωρισμός από την ανοιχτά εργοδοτική ΓΣΕΕ πρέπει να είναι έντονος και έμπρακτος: δεν σημαίνει αναγκαστικά και πάντα την χωροταξική διαφοροποίηση στην απεργία, σημαίνει όμως και αυτό. Το Μουσείο στις μεγάλες απεργίες (ή τα Προπύλαια στις απεργίες της Κλαυθμώνος) σηματοδοτούν ότι υπάρχει ένα ρεύμα εργαζομένων που βρίσκεται στην (ίδια) απεργία, αλλά δεν βρίσκεται κάτω από την εξέδρα της ΓΣΕΕ γιατί δεν αναγνωρίζει ότι η ΓΣΕΕ εκπροσωπεί τους απεργούς ή μπορεί να ηγηθεί του όποιου αγώνα, ακόμη και με αντιφάσεις. Υπάρχουν κι άλλες κινήσεις για να φανεί αυτός ο διαχωρισμός -για παράδειγμα, εργαζόμενος σε συνέλευση είχε προτείνει κάποτε να γεμίσουμε το χώρο κάτω από την εξέδρα της ΓΣΕΕ και μόλις βγει στο βήμα ο εκπρόσωπος της ΓΣΕΕ να του γυρίσουμε όλοι την πλάτη.

Σε κάθε περίπτωση, η συγκέντρωση σε άλλο σημείο στην απεργία, δεν σημαίνει ότι υιοθετούμε και η λογική της «φυγής από τα συνδικάτα» ή του ανεξάρτητου κέντρου αγώνα που βρίσκεται εκτός του συνδικαλιστικού κινήματος. Σημαίνει ότι προσπαθούμε να συγκροτήσουμε έναν πραγματικό συντονισμό σωματείων της βάσης, που να μπορεί να σχεδιάζει την ταξική αλληλεγγύη και να υλοποιεί με αξιώσεις έναν σχεδιασμό πραγματικής σύγκρουσης, για να μπορέσουν οι εργαζόμενοι να πιστέψουν ξανά στη δύναμη των αγώνων τους. Κάτι που, σε τελική ανάλυση, θα ήταν αναγκαίο ακόμη κι αν η ΓΣΕΕ ήταν πράγματι μια «συνδικαλιστική γραφειοκρατία».